

Nr 363.

Av herrar **Nordenson** och **Ekströmer**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående rätt för svenskt aktiebolag att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond.

I proposition nr 319 föreslås rätt för aktiebolag att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond.

Förslaget innebär att till fonderna avsätta medel »må tagas i anspråk endast under sådant beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes under hänsynstagande till att dylika fonders användning må kunna bidra till en utjämning av konjunkturförhållandena i riket». Härtill fogas emellertid den bestämmelsen att »beslut av Kungl. Maj:t som nu sagts må avse företag av alla slag eller företag eller verksamhet av viss beskaffenhet».

Detta innebär att Kungl. Maj:t skall äga fastställa huruvida lågkonjunktur föreligger enbart för viss bransch eller för visst företag. Visserligen stadgas att före besluts fattande såväl kommerskollegium som fullmäktige i riksbanken skola höras, men ingenting anges om de grunder, enligt vilka ett avgörande i dylika speciella fall skall träffas.

Medan ett bedömande av de allmänna konjunkturförhållandena för hela vårt näringsliv någorlunda objektivt kan ske på grundval av den totala arbetslösheten, produktionsindex, fraktindex m. m., måste det bli utomordentligt svårt att för viss bransch eller vissa företag objektivt bedöma om sådana konjunkturförhållanden föreligga, att rätten att disponera fonderna skall anses skälig.

Det måste härvid dessutom beaktas att frågan om investering under en lågkonjunktur är i främsta rummet beroende av företagets likviditet och företagsledningens tro på möjligheten att även i framtiden avsätta sina produkter. Ifrågasätts kan om ej denna senare, rent psykologiska faktor är den framför allt dominerande. Ju svårare den depression är som drabbat företaget dess mindre betydelse torde man kunna tillskriva förhandenvaron av dylika fonder såsom stimulerande faktor. Skulle fondernas användning därför inskränkas till de mera hårt drabbade företagen, torde hela verkan av lagstiftningen kunna starkt ifrågasättas. I själva verket torde förslagets betydelse ligga däri, att rätten att anlita fonderna skulle kunna stimulera de mindre hårt drabbade företagen att under en allmän konjunkturedgång företaga

extra ordinära investeringar och därmed öka den allmänna företagsrörelsen, kanske främst inom byggnadsbranschen och därmed sammanhängande verksamhetsområden.

Det kan ej heller förbises, att en dylik särbedömning av särskilda branschers eller företags konjunkturförhållanden på grund av de stora svårigheterna att finna objektiva grunder lätt kunde leda till orättvisor och vålla allvarlig förstämning. Otvivelaktigt skulle dessutom endast några avslag på dylika ansökningar mycket starkt rubba intresset för ifrågavarande anordning bland näringsidkare.

Då enligt vad vi sålunda framhållit en diskriminering av näringsföretagen med avseende på rätten att anlita fonderna skulle i väsentlig grad äventyra syftet med lagstiftningen och dessutom kunna leda till allvarliga misstämningar inom näringslivet medan däremot syftet möjligen kan nås genom att i lågkonjunktur medgiva hela näringslivet samma rätt, synes oss beslut om rätt att taga fonderna i anspråk endast böra lämnas näringslivet i dess helhet.

Vi hemställa sålunda,

att § 3 i föreliggande förslag till förordning måtte få följande lydelse:

Konjunkturinvesteringsfond må jämlikt denna förordning tagas i anspråk endast under sådant beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes under hänsynstagande till att dylika fonders användning må kunna bidra till en utjämning av konjunkturförhållandena i riket.

Beslutet skall meddelas efter hörande av kommerskollegium och fullmäktige i riksbanken, och skall medgivande att taga konjunkturinvesteringsfond i anspråk avse minst två beskattningsår i följd.

Stockholm den 28 maj 1938.

Harald Nordenson.

Ivar Ekströmer.
